

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(4)
สารบัญตาราง.....	(12)
 บทนำ	
1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. สมมุติฐาน.....	10
3. วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา.....	11
4. วิธีการศึกษา.....	11
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
 บทที่	
1. วิวัฒนาการทางกฎหมายการเกิดหลักการแนวคิดเพื่อคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อม กับความเป็นมาของอนุสัญญา.....	13
1. วิวัฒนาการทางกฎหมายของแนวคิดและหลักการเพื่อคุ้มครองและรักษา สิ่งแวดล้อม.....	13
1.1 สภาพปัญหาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม.....	13
1.2 วิวัฒนาการทางกฎหมายว่าด้วยการเกิดหลักการแนวคิดเพื่อคุ้มครอง และรักษาสิ่งแวดล้อม.....	18
1.2.1 การประชุมสุดยอดว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ : ปฏิญญา กรุงสต็อกโฮล์ม (The Stockholm Declaration, 1972).....	19
1.2.2 การประชุมด้านสิ่งแวดล้อม : กฎบัตรโลกเพื่อธรรมชาติ ค.ศ. 1982 (The World Charter for Nature, 1982) และมติที่ประชุม	

สมัชชาสหประชาชาติ เรื่องสุขอนามัยสิ่งแวดล้อม (General Assembly resolutions 45/94, 1990).....	23
1.2.3 การประชุมด้านสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัย : กฎบัตรยุโรปว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัย ค.ศ. 1989 (The European Charter on Environment and Health, 1989).....	26
1.2.4 การประชุมสุดยอดว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา : ปฏิญญากรูรีโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ค.ศ. 1992 (The Rio Declaration on the Human Development, 1992).....	27
2. ความเป็นมาของอนุสัญญาว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูล การมีส่วนร่วมของสาธารณชนในการตัดสินใจและการเข้าถึงความยุติธรรมในเรื่องสิ่งแวดล้อม.....	34
2.1 แนวคิดพื้นฐานของอนุสัญญา.....	34
2.1.1 การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่ดีพอจำเป็นต่อการบริโภคสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน	34
2.1.2 ทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี.....	35
2.1.3 ทุกคนมีพันธะหน้าที่จะต้องปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อม.....	37
2.2 หลักการพื้นฐานของอนุสัญญา.....	37
2.2.1 หลักการสิทธิในสิ่งแวดล้อม (Environmental Rights).....	37
2.2.2 หลักการเคารพสิ่งแวดล้อม (Environmental Respect).....	38
2.2.3 หลักสุขอนามัยสิ่งแวดล้อม (Healthy Environment).....	38
2.2.4 หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)....	38
2.2.5 หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation).....	39
2 การดำเนินการจัดทำและพันธกรณีตามอนุสัญญา.....	40
1. การดำเนินการจัดทำอนุสัญญา.....	40
1.1 ความเป็นมาองค์กรจัดทำ.....	40
1.2 กระบวนการจัดทำอนุสัญญา.....	42
1.3 วัตถุประสงค์ของอนุสัญญา.....	44
1.4 โครงสร้างของอนุสัญญา.....	45

2. พันธกรณีตามอนุสัญญา.....	47
2.1 พันธกรณีทั่วไปตามอนุสัญญา.....	47
2.2 การเข้าถึงข้อมูลตามอนุสัญญา.....	52
2.2.1 บทนิยาม.....	52
2.2.2 หลักเกณฑ์การเข้าถึงข้อมูล.....	54
2.3 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตามอนุสัญญา.....	63
2.3.1 เรื่องที่จะต้องทำการรับฟังความคิดเห็นและผู้แสดงความคิดเห็น.....	64
2.3.2 เอกสารที่ต้องจัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการดำเนินการรับฟังความคิดเห็น.....	65
2.3.3 กระบวนการรับฟังความคิดเห็น.....	67
2.3.4 ผลของการรับฟังความคิดเห็น.....	68
2.3.5 มาตรการโน้มน้าวให้มีการรับฟังความคิดเห็น.....	69
2.4 การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมตามอนุสัญญา.....	70
2.4.1 ผู้มีสิทธิหรือมีอำนาจร้องทุกข์ (Legal Standing).....	71
2.4.2 มูลเหตุ.....	72
2.4.3 กลไกการให้ความยุติธรรม.....	74
2.4.4 ประชาชนมีสิทธิในการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมภายใน.....	75
2.4.5 มาตรการบรรเทาทุกข์ที่เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ.....	75
2.4.6 อุปสรรคการให้ความเป็นธรรม.....	76
2.5 กลไกการปฏิบัติตามอนุสัญญา.....	77
2.5.1 หน่วยงานที่บริหารจัดการ กำกับดูแลการปฏิบัติตามอนุสัญญา.....	77
2.5.2 การตรวจสอบการปฏิบัติตามอนุสัญญา.....	78
2.5.3 การระงับข้อพิพาทภายใต้อนุสัญญา.....	81

3 การดำเนินโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนไทย.....	83
1. การดำเนินโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม.....	83
1.1 ความจำเป็นในการจัดทำโครงการขนาดใหญ่.....	83
1.1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.....	83
1.1.2 นโยบายรัฐบาล.....	83
1.2 นโยบายการปกป้องและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมจากการจัดทำโครงการขนาดใหญ่.....	85
1.2.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.....	85
1.2.2 นโยบายรัฐบาล.....	86
1.2.3 นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540 – 2559.....	86
1.3 ลักษณะโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ.....	88
1.3.1 ความหมายของโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ.....	89
1.3.2 วิธีดำเนินโครงการ.....	91
1.3.3 ขั้นตอนการพิจารณาจัดทำโครงการ.....	91
1.3.4 ลักษณะสำคัญร่วมกันของโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ..	93
1.4 ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินโครงการขนาดใหญ่.....	93
1.4.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อม.....	93
1.4.2 ความหมายของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม.....	94
1.4.3 กรณีตัวอย่างผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินโครงการขนาดใหญ่.....	95
(1) โครงการโรงไฟฟ้า.....	95
(2) โครงการท่อส่งน้ำมันและท่อส่งก๊าซ.....	96
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนไทยจากการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม.....	98
2.1 ข้อเท็จจริงการมีส่วนร่วมของประชาชนไทยจากการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม.....	98

2.1.1	โครงการโรงไฟฟ้า จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	98
2.1.2	โครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติและโครงการโรงแยกก๊าซธรรมชาติไทย – มาเลเซียของบริษัท ทรานส์ – ไทย มาเลเซีย (ประเทศไทย) จำกัด.....	100
2.2	มาตรการทางกฎหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนไทยจากการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม.....	102
2.2.1	การรับรองหลักการมีส่วนร่วมในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550.....	102
2.2.2	มาตรการทางกฎหมายในการเข้าถึงข้อมูล.....	104
	(1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550.....	104
	(2) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535.....	105
	(3) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540.....	107
2.2.3	มาตรการทางกฎหมายในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ.....	115
	(1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550.....	115
	(2) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535.....	116
	(3) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548.....	117
2.2.4	มาตรการทางกฎหมายในการการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม.....	125
	(1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550.....	127
	(2) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535.....	129
	(3) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540.....	130
	(4) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548.....	132
	(5) พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และ พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539.....	133

(6) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดี ปกครอง พ.ศ. 2542.....	139
4 การพิจารณาเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญา กับมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทย ในการปฏิบัติตามพันธกรณี.....	145
1. การพิจารณาเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาของประเทศไทย.....	145
1.1 ข้อพิจารณาการเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาของประเทศไทย.....	145
1.1.1 ประโยชน์จากการเข้าเป็นภาคี.....	146
1.1.2 ข้อพิจารณาหากเข้าเป็นภาคี.....	153
1.2 สถานะทางกฎหมายของอนุสัญญาสำหรับประเทศไทย.....	154
1.3 พันธกรณีของประเทศไทยเมื่อเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญา.....	156
1.3.1 การเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญา.....	156
1.3.2 ผลทางกฎหมายจากการเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญา.....	157
2. มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยในการปฏิบัติตามพันธกรณีแห่ง อนุสัญญา.....	159
2.1 การรับรองสิทธิการมีส่วนร่วมในกฎหมาย.....	159
2.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550.....	159
2.1.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ. 2535.....	160
2.2 มาตรการทางกฎหมายในการเข้าถึงข้อมูล.....	161
2.2.1 ประเด็นบทนิยาม.....	161
2.2.2 ประเด็นหลักเกณฑ์การเข้าถึงข้อมูล.....	163
2.3 มาตรการทางกฎหมายในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ.....	172
2.3.1 ประเด็นเรื่องที่จะต้องทำการรับฟังความคิดเห็นและผู้แสดง ความคิดเห็น.....	172
2.3.2 ประเด็นเอกสารที่ต้องจัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการดำเนินการ รับฟังความคิดเห็น.....	176
2.3.3 ประเด็นกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน.....	178

2.3.4 ประเด็นผลของการรับฟังความคิดเห็น.....	181
2.3.5 ประเด็นมาตรการโน้มน้าวให้มีการรับฟังความคิดเห็น.....	182
2.4 มาตรการทางกฎหมายในการการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม.....	183
2.4.1 ประเด็นผู้มีสิทธิหรือมีอำนาจร้องทุกข์ (Legal Standing).....	184
2.4.2 ประเด็นมูลเหตุร้องทุกข์.....	189
2.4.3 ประเด็นกลไกการให้ความยุติธรรม.....	193
2.4.4 ประเด็นประชาชนมีสิทธิในการตรวจสอบการบังคับใช้ กฎหมายของหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมภายใน.....	196
2.4.5 ประเด็นมาตรการบรรเทาทุกข์ที่เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ..	198
2.4.6 ประเด็นอุปสรรคการให้ความเป็นธรรม.....	202
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	208
ภาคผนวก	
ก. Convention on Access to Information, Public Participation in Decision- Making and Access to Justice in Environmental Matters, 1998.....	214
ข. ตารางแสดงภาคี (Participants) แห่งอนุสัญญา.....	246
บรรณานุกรม.....	248